

Mārtiņš Vanags

A Critique of Pure Light*

Isn't it time to raise a new generation of agronomists?

/Newspaper *Diena* reader, Riga/¹

The 11th of September was Lucifer's work of art.

/Karlheinz Stockhausen, Hamburg/²

Let's imagine each of these statements swimming. The reader's worries would be a kind of raft, but the composer's heretical revelation – a huge NATO warship. Each has its own draught, waves, foam, passengers and fleet. Both need a somewhere to tie up.

The library will be by the Daugava. We don't know what "by the Daugava" means, because the proximity of "by" has not been clarified.

Let us assume that we know what "by" means. (Plato took the liberty of not thematising the unclear if something else was to be considered.) Because not all the inhabitants of Latvia live "by the Daugava", the library's data will not even wash around our feet. A library is not the tide. *The National Library of Latvia is intended to be a generally accessible centre of information, education, culture and communication.*³

(One can travel to Syracuse by boat.)

When discussing the library, people in Latvia can get quite heated, with enthusiasm or profanity. "A work of genius by an architect of genius", "a communications mega project", "a symbol of the power of the spirit", as opposed to "a glass monster", "a scam in the making", "economic lunacy", "a monument to the bankrupt power elite".

The breadth of opinion leads one to regard the library as God because a strictly religious attitude cannot be a sociological "believe more than disbelieve". Both are completely beautiful but people have "a fear of the beautiful"⁴. Both ideas are difficult to understand, giving rise to confident simplifications so that the people's awareness will not become lost in nuances.

Opposing attitudes make them similar, but there is a difference. One believes in God, but I think one loves the library.

Mārtiņš Vanags

Tīrās gaismas kritika*

Vai nebūtu laiks audzināt jauno agronomu paaudzi?

(Laikraksta "Diena" lasītāja, Rīga)¹

11. septembra notikumi bija Lucifera mākslas darbs.

(Karlheincs Štokhauzens, Hamburga)²

Priekšstatīsim katru šo izteikumu peldot. Lasītājas bažas būtu kāds plosts, bet komponista ķecerīgā atklāsme – milzīgs NATO karakuģis. Katram sava ieprīme, viļņi, putas, ceļabiedri un flote. Kur piestāt vajag abiem.

Bibliotēka būs pie Daugavas. Mēs nezinām, ko nozīmē "pie Daugavas", jo nav noskaidrots tuvums, cik būtu "pie".

Pieņemsim, ka zinām, ko nozīmē "pie". (Platons atļāvās netematizēt neskaidro, ja cits kas apdomājams.) Tā kā visi Latvijas iemītnieki nedzīvo "pie Daugavas", bibliotēkas dati neapskalos pat mūsu pēdas.

Bibliotēka nav paisums. *Latvijas Nacionālā bibliotēka tiek veidota kā vispār pieejams informācijas, izglītības, zinātnes, kultūras un komunikāciju centrs.*³

(Uz Sirakūzām var aizbraukt ar laivu.)

Ļaudis Latvijā bibliotēku apspriež, nereti iekarstot, ar jūsmu vai zaimiem. "Ģeniāla arhitekta ģeniāls darbs", "komunikācijas megaprojekts", "gara spēka simbols" iepretim – "stikla monstros", "topoša afēra", "ekonomisks neprāts", "pieminekļis bankrotējušai varas elitei".

Uzskatu plašums vieš uzlūkot bibliotēku kā Dievu, jo stingri reliģiska attieksme nevar būt socioloģisks "vairāk ticu nekā neticu". Abi ir pilnīgi skaisti, bet cilvēkiem ir "bailes no skaistuma"⁴. Gan viens, gan otrs ir grūti saprotama ideja, tālab radušies braši vienkāršojumi, lai ļaužu apziņa neapmaldītos niānsēs. Attieksmju pretmeti dara līdzīgus, taču atšķirība ir. Dievam tic, bet bibliotēku, manuprāt, mīl.

*Cik ļoti es tevi mīlu? Izskaiti zvaigznes debesīs. Sasmel okeāna ūdeņus ar tējkaroti. Saskaiti smilšu graudiņus jūras līcī. Neiespējami, tu sacīsi. Jā, un ir tikpat neiespējami pasacīt, cik ļoti es tevi mīlu.*⁵

Gaismas pils.

How much do I love you? Count the stars in the sky. Measure the waters of the ocean with a teaspoon. Number the grains of sand on the sea shore. Impossible, you say. Yes and it is just as impossible for me to say how much I love you.⁵ The Castle of Light. If you should leave me, my heart will turn to water and flood away⁶ into the Daugava.

The Latvia Mobile Telephone company also regards the construction of the new library as an important information and communications technology project. However it considers architect Gunnar Birkerts' project as expensive and unsuitable for the Riga landscape as well as being inappropriate and morally obsolete in Latvia's current circumstances", says the president of this company. (Fig. 1)

Mozart's score is not simply a list of notes – it also reflects the elegance of music. (Fig. 2) Funny enough, the curve of the cash flow chart for the construction of the library resembles the building's silhouette.

So the expenses are justified. (Fig. 3)

(Is the finance plan our library's score?)

During the execution of the project, the information infrastructure ensures each person has access to the services.⁸

The lines drawn by Vilks⁹ connecting Latvia's towns are reminiscent of some British Airways advertisement. "Data, we'll take you to Liepāja in a hundredth of a second!" calls Vilks, and data from our own Heathrow speed on their way. (Fig. 5)

The boat's slow progress through the night was like the passage of a coherent thought through the subconscious.¹⁰

(Vilks has neither boat, plane nor castle.)

The tale of the Glass Mountain, where the hero tries to ride to the top to awaken the sleeping princess is an allegory of the nation's resolute struggle for freedom. [...] During the conceptual design process, Birkerts also remembered other stories – about the sunken castle and the fortresses that emerged from the murky depths into the sunlight.¹¹ So, provincial kitsch.

The building's profile is an integral and important part of the library, yet we sometimes forget the most essential thing – the new library is an information and communications technology project embracing the whole of Latvia. Its contribution will be felt in the most distant of our country's libraries, schools and local councils. This is a noble plan.¹² So, technological kitsch.

Kitsch at both ends, but in the middle? Something "by the Daugava".

(Fig. 1)

Latvijas Mobilais telefons Ltd new administrative technical complex in Riga. Opened: February 2002. Architects: Alvis Zlaugotnis and Ieva Bērziņa ("Tectum" architects' office). The tastelessness of this new building is an excellent illustration of the hypocrisy in the LMT management's fears over the National Library of Latvia project.

(1. attēls)

SIA "Latvijas Mobilais telefons" jaunais administratīvi tehniskais komplekss Rīgā, atklāts 2002. gada februārī. Projekta autori: arhitektu biroja *Tectum* arhitekti Alvis Zlaugotnis un Ieva Bērziņa.

Šis jaunbūves bezgaumība lieliski izgaismo LMT vadības bažu divkosību par jauno Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu.

Adagio

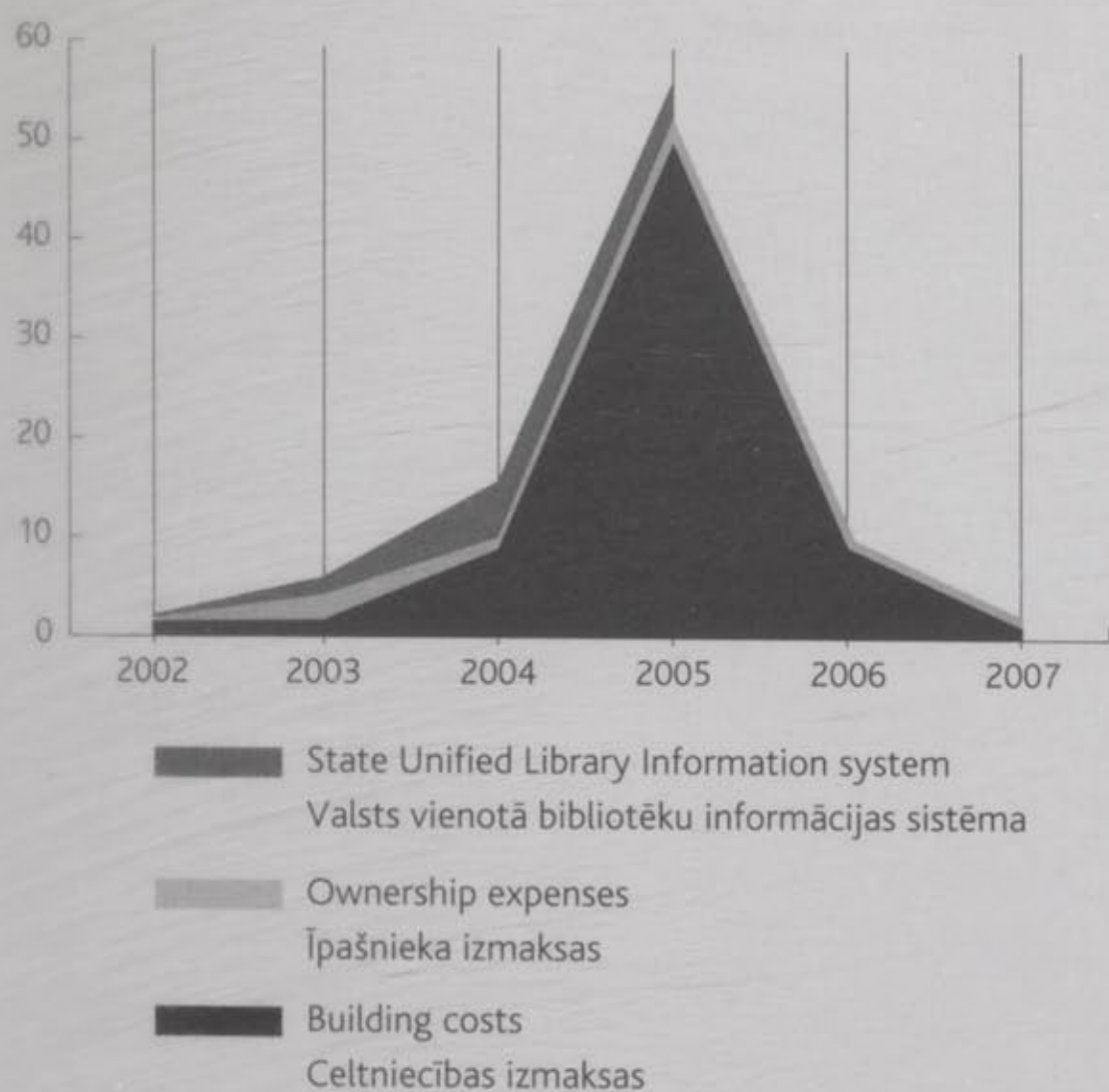
The image shows a page of a musical score for the overture of Wolfgang Amadeus Mozart's opera 'The Magic Flute'. The score is for a full orchestra and is written in G major, 2/4 time, with a tempo marking of 'Adagio'. The instruments listed on the left are: Flauti, Oboi, Clarinetti in B, Fagotti, Corni in Es, Trombe in Es, Timpani in Es, Trombone Alto/Ten., Trombone Basso, Violino I, Violino II, Viola, and Vcello/Basso. The score consists of 12 staves. The first five staves (Flauti to Trombe in Es) are woodwinds and brass. The next two staves (Trombone Alto/Ten. and Trombone Basso) are trombones. The last five staves (Violino I to Vcello/Basso) are strings. The score begins with a forte (ff) dynamic and features a variety of musical notations including rests, notes, and dynamic markings such as sfz, p, and sf. The piece concludes with a sfz dynamic.

(Fig. 2) Fragment of the score of the overture from Wolfgang Amadeus Mozart's opera the "Magic Flute".

(2. attēls) Fragments no Volfganga Amadeja Mocarta operas "Burvju flauta" uvertīras partitūras.

According to the ancient tale, the Castle of Light sank "under the Daugava" to rise again caked in ooze "by the Daugava". The water-dwellers have been frightened, the river bed stirred up, splashes and waves, the level of the Daugava has gone down. The interior will take a long time to dry out.

By overcoming the threat of a short circuit, the castle light will not dim – it will squeeze its way into optic fibres and, with the support of the information infrastructure, it will travel around the nation. It will flicker into life in the monitors of schools and parish libraries. Every soul will be a reflection, and our heads will begin to shine. (Fig. 6)

(Fig. 3) Cash flow plan by finance category for the implementation of the National Library of Latvia project.

(3. attēls) Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas naudas plūsmas plāns pa finansējuma kategorijām.

Ja tu mani atstāsi, mana sirds pārvērtīsies ūdenī un aiztecēs⁶ Daugavā.

Arī SIA "Latvijas Mobilais telefons" jaunās bibliotēkas ēkas celtniecību uzskata par svarīgu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektu, taču konkrēto arhitekta Gunara Birkerta kunga dārgo un Rīgas ainavā neiederošos projektu uzskata par neatbilstošu un morāli novecojušu šodienas Latvijas apstākļiem⁷, spriež šī uzņēmuma prezidents. (1. attēls)

Mocarta partitūra neesot vien nošu pieraksts – tā attēlojot arī mūzikas eleganci. (2. attēls) Dīvainā kārtā bibliotēkas celtniecības naudas plūsmas grafika līkne ir līdzīga ēkas siluetam. Tātad izmaksas ir pamatotas. (3. attēls)

(Vai finanšu plāns ir mūsu bibliotēkas partitūra?)

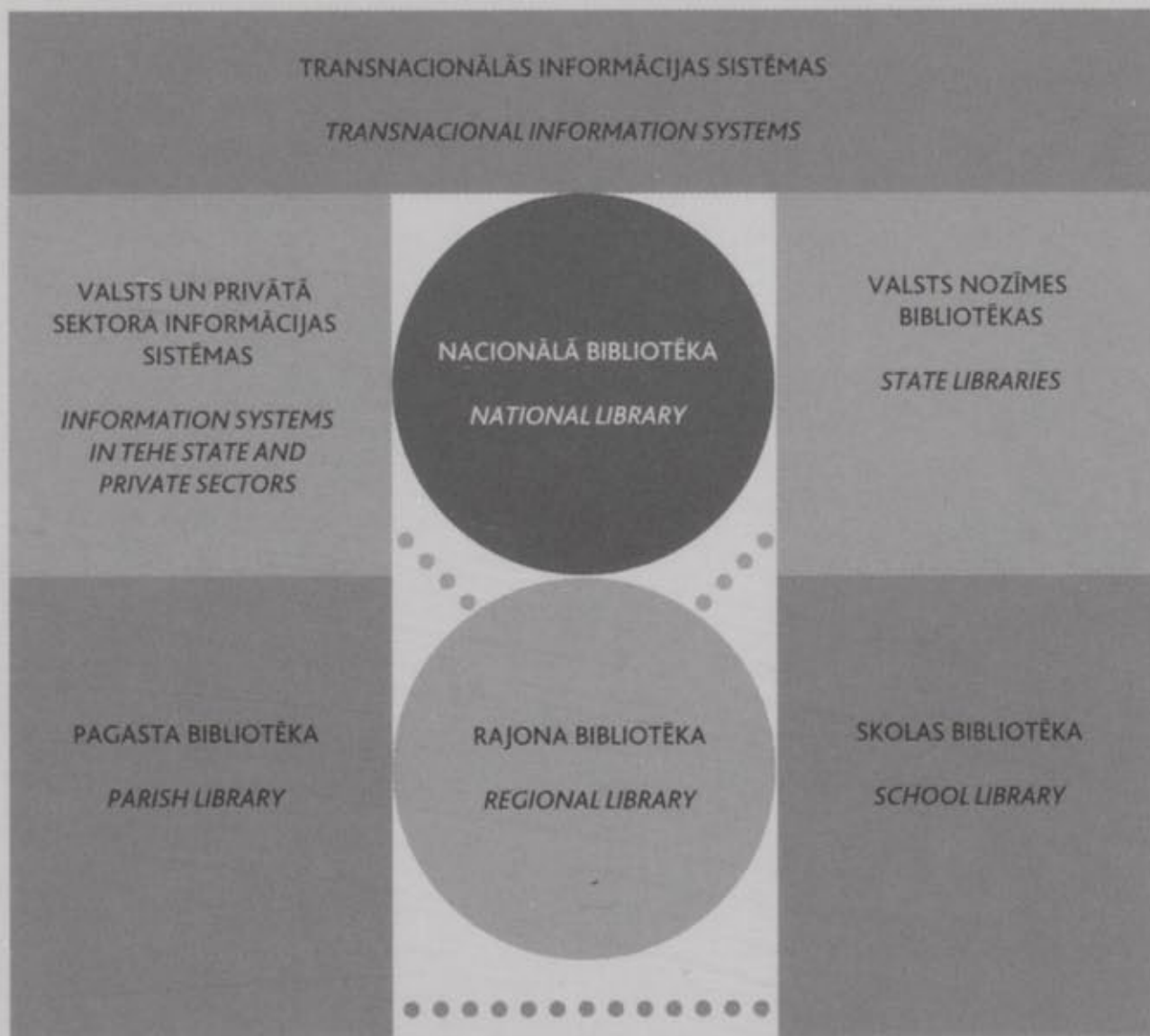
Projekta īstenošanas gaitā izveidotā informācijas infrastruktūra nodrošina pakalpojumu pieejamību ikvienai personai.⁸

Vilka⁹ sazīmētie Latvijas starppilsētu nogriežņi atgādina kādu British Airways reklāmu. "Dati, mēs jūs aizvedsim uz Liepāju sekundes simtdaļā!" Vilks sauc, un dati no mūsdienu Hītrovas trauc. (5. attēls)

Laiva lēni virzījās caur nakti kā sakarīga doma caur zemapziņu.¹⁰

(Vilkam nav ne laivas, ne lidmašīnas, ne pils.)

Pasaka par Stikla kalnu, kura galā varonis cenšas uzjāt, lai pamodinātu dusošo princesi, ir alegorija par tautas apņēmīgo brīvības cīņu. [...] Konceptijas izstrādes gaitā Birkerts atcerējās arī citus sižetus – par nogrimušo pili un cietokšņiem, kas no tumšiem ūdeņiem cēlušies ārā – saulē.¹¹ Tātad provinciāls kičs.

(Fig. 4)
Interaction of State Unified Library Information System and National Library project.

(4. attēls)
Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas un Nacionālās bibliotēkas projekta savstarpējais savienojums.

(The Light from Above, the new church's periodical published in Liepāja from July 1930. Editor: R. Grava.¹³)

An optical network is harmful because the light can leak away. If there is a power cut, if the road signs get mixed up, if "international society" borrows it. A dark antithesis to the memory of God will converge. (Fig. 4)

Historically, imprisonment in enforced darkness is nothing new for this country and so liberation techniques will be remembered quite soon. Having gathered its strength and found the right time, the oppressed nation will awaken¹⁴ for the third, and quite possibly the most magnificent time, in search of the lost light.

(Light, of the eyes, sight. Light, of the mind, education.¹⁵)

Market or culture, light or dark, data or wisdom, key or pen, cable or page. When talking to those who consider themselves to be intellectuals, I have cause on several occasions to make a choice, otherwise I am ashamed because I don't know whose (the academics', intelligentsia's, obscurantists', party's or other) opinion I represent.

The number 1 topic for discussion among the Latvian intelligentsia, the library, also demands clarification: "Do you support the construction of the library?" If you wish to avoid an ellipsis in your

(Fig. 5) State Unified Library Information System.

(5. attēls) Valsts vienotā bibliotēku informācijas sistēma.

Ēkas veidols ir bibliotēkas neatņemama un svarīga daļa, tomēr nereti piemirstam pašu būtiskāko – jaunā bibliotēka ir visu Latviju aptverošs informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projekts, kura pienesums būs jūtams pat tālākajā mūsu zemes bibliotēkā, skolā un pašvaldībā. Tā ir dižena iecere.¹² Tātad tehnoloģisks kičs.

Abos galos kičs, bet pa vidu? Kaut kas "pie Daugavas".

Saskaņā ar senu teiku Gaismas pils ir nogrimusi "zem Daugavas" – "pie Daugavas" tā uznirs dūņu apķepusi. Nobaidīti ūdens iemītņieki, saduļķota grunts, šļakatas un viļņi, sarucis Daugavas ūdeņu līmenis. Iekštelpas žāvējamas ilgi.

Pārvarot īssavienojuma draudu, pils gaisma neaprimis – tā iesprauksies optiskajos kabeļos un, informācijas infrastruktūras pabalstīta, apceļos tautu. Iezaigosies monitoru ekrānos skolās un pagastu bibliotēkās. Katra dvēsele būs atspulgs, un mūsu galvas sāks spīdēt. (6. attēls)

(Gaisma no Augšienes, jaunās baznīcas laikraksts, iznāk Liepājā no 1930. gada jūlija. Redaktors R. Grava.¹³)

Optiskais tīklojums ir kaitīgs, jo gaisma var aizzust prom. Ja elektrība pārtrūks, ja ceļazīmes sajuks, ja

Data on Latvia (statistics for 2001)

Population	2 400 000
Libraries	2199
Library Users	1 148 693
Total Library Stock (units)	78 260 669
Library employees	4168

(Fig. 6)

Dati par Latviju (2001. gada statistika)

Iedzīvotāju skaits	2 400 000
Bibliotēkas	2199
Bibliotēku lietotāji	1 148 693
Bibliotēku kopfonds (vienības)	78 260 669
Bibliotēku personāls	4168

(6. attēls)

career as an "intellectual", probably with a Wagnerian end, you should answer: "I'm for it."
I would be happy if the answer turned out to be the antithesis of the new library.

(I am happy.¹⁶)

The light drenched castle will irradiate the nation internally – late every evening, data tanned people will leave this solarium of wisdom. A few readers – now healthily tanned, but in their day snow-white book worms – having taken in too much light, may have burned themselves. Dark.

A court case "to prevent the harmful effects of light causing health endangering dark burns in the National Library building" is not out of the question.

(.. this tribunal is nothing less than the critical investigation of pure reason.¹⁷)

The trial must begin with an evaluation of light. The charge will demand a ruling on what is, and what is not light; from whence it came and took up residence in the library. "The source of this evil must be discovered; its offshoots as well as its roots must be extirpated. The objective is to enforce society's legitimate right to know if the light causing the dark burn is appropriate for the library we are all proud of". Thus the prosecutor.

(.. the solution of the question regarding the possibility or impossibility of metaphysics, and the determination of the origin, as well as of the extent and limits of this science.¹⁸)

Newspapers under the headline "Light" will announce that "a verdict is expected today in the scandalous "light" trial". The parliamentary inquiry "On the Light question" will announce that: "The guilt of officials must be carefully established, according to conscience and being aware of the burden of responsibility to the state". Themis will deliver judgement: "On the basis of the evidence available to this court, there are no grounds for claiming that light could become dark in all cases. The light case is closed."

(.. there is not a single metaphysical problem that does not find its solution here.¹⁹)

"starptautiskā sabiedrība" patapinās. Savilksies tumša antitēze atmiņai par Dievu. (4. attēls)
Uzspiestas tumsības ieslodzījums šai valstī nav vēsturisks jaunums, tālab atsvabinājuma paņēmieni tiks
atsaukti atmiņā drīz vien. Saņēmusi spēkus, atradusi laiku, apspiestā tauta atmodīsies trešo¹⁴, ka tik ne
dižāko reizi – zudušo gaismu meklējot.

(Gaisma, acu, redze. Gaisma, prāta, izglītība.¹⁵)

Tirgus vai kultūra, tumšs vai gaišs, dati vai gudrība, taustiņš vai spalva, kabelis vai lapaspuse.
Apspriežoties ar sevi par intelektuāļiem dēvējošiem, ne vienreiz vien nācies izdarīt izvēli, citādi kauns, jo
nav zināms, kuru (akadēmiķu, inteliģences, tumsoņu, partijas vai citu) viedokli pārstāvu.

Latvju inteliģences "apspriežu lauva" – bibliotēkas tēma – arīdzan paģēr skaidrību: "Vai atbalstāt
bibliotēkas celtniecību?" Ja nevēlaties ieviest daudzpunkti savas "inteliģenta" karjeras, paredzams,
vāgneriskajā izskaņā, jums jāatbild: "Esmu par."

Es būtu laimīgs, ja atbilde izrādītos jaunās bibliotēkas pretmets.

(Es esmu laimīgs.¹⁶)

Gaismas pielijušā pils tautu apstaros iekšienē – šo gudrības solāriju ik vēlinu vakaru pametīs datu
iedeguši ļaudis. Paretie lasītāji – veselīgi iesauļojušies, bet savulaik miltu bālie "grāmatu tārpi", gaismu
pārlietu uzņēmuši, var gadīties apdeguši. Tumši.

Nav izslēgta tiesas prāva par "gaismas ļaundabīgās ietekmes – kā rezultātā gūti veselībai bīstami tumši
apdegumi – novēršanu Nacionālās bibliotēkas ēkā".

(.. šī tiesa nav nekas cits kā paša tīrā prāta kritika.¹⁷)

Iztiesājot prasījumu, jāsāk ar gaismas izvērtējumu. Apsūdzība pieprasīs noteikt, kas ir un kas nav gaisma,
iz kurienes tā radusies un bibliotēkā iemitinājusies. "Ir jāuzzina šī ļaunuma avots un jāizcērt ne tikai tā
atvases, bet arī sakne. Ir jāpanāk, lai īstenojas sabiedrības likumīgās tiesības zināt, vai tumšo apdegumu
radošā gaisma piedien tai bibliotēkai, ar ko mēs visi lepojamies," – tā prokurors.

*(.. jautājuma atrisināšana par metafizikas vispār iespēju vai neiespēju un tās avotu, kā arī tās apmēra un
robežu noteikšanu.¹⁸)*

"Šodien paredzēts nolasīt spriedumu skandalozās "gaismas" lietā," vēstīs laikraksti rubrikā "Gaisma".

"Amatpersonu nodarījums ir jāizvērtē rūpīgi, pēc sirdsapziņas, apzinoties valstiskās atbildības nastu,"
ziņos parlamentārā izmeklēšanas komisija "gaismas jautājumā". Temīda izsvērs: "Pamatojoties uz tiesas
rīcībā esošo informāciju, nav nekāda pamata apgalvot, ka gaisma varētu kļūt tumša visos gadījumos.
Gaismas lieta tiek slēgta."

(.. nav it neviena metafiziska uzdevuma, kas šeit nebūtu atrisināts.¹⁹)

Upset at the judgement, the wind will drive light waves into the Daugava, so that the dark concealing nation would, without motive, make Vilks a present of a gondola. The God mentioned would have mercy on Socrates while urging the intellectuals not to shine. Having cast off, Tamino will fall in love with Glass until Stockhausen manages to apologise to the agronomists.

Are we happy?

(Isn't it going too far to proclaim pop culture the root of evil? Man, of course, does not consist of just a heart alone, there are intestines too... And who are those abstract intellectuals of whom you demand responsibility?²⁰⁾

* First publication.

¹ Letter from Gunda Kraukle-Kaņepe // Diena.– 20.04.2002.

² Karlheinz Stockhausen at the Hamburg Music Festival press conference on 16.10.2001.

³ The Law "On the implementation of the National Library of Latvia project". Passed by the Latvian parliament on 13.06.2002.

⁴ "I have the feeling that we are often governed by fear. The fear that the Dalai Lama might take the rostrum and speak [...] What are we afraid of? Fear of spirituality, fear of beauty, fear of wisdom," Deputy Helēna Demakova during the parliamentary debate "On the implementation of the National Library of Latvia project" bill – 21.06.2001.

⁵ Philip Glass/Robert Wilson EINSTEIN ON THE BEACH, Opera in four acts, Music&Lyrics: Philip Glass, Design&Direction: Robert Wilson, © 1976 Dunvagen Music Publishers, INC. (ASCAP). Fragments "Bus driver" (Lovers on a Park Bench), Two lovers (Text written by Mr. Samuel M. Johnson), ACT III.

⁶ Winterson, Jeanette. The Passion.– Published by Vintage, 1996.– P. 76.

⁷ LMT president Juris Binde's reply to Economy Minister Aigars Kalvītis' invitation to support Latvia's exposition "Castle of Light" at the 8th Architecture Biennale in Venice.– 20.05.2002.

⁸ The Law "On the implementation of the National Library of Latvia project". Passed by the Latvian parliament on 13.06.2002.

⁹ Director of the National Library of Latvia Andris Vilks.

¹⁰ Brodsky, Yoseph. Watermark.– Riga: Neputns, 2001.– P. 115.

¹¹ Lejnieks, Jānis. The National Library of Latvia.– Riga: Latvijas Arhitektūra; The National Library of Latvia, The National Library of Latvia Support Foundation.– 1999.

¹² Šķēle, Andris. Kas ir bibliotēkas patiesie draugi (Who are the true friends of the library) // Diena.– 11.03.2002.

¹³ Latviešu konversācijas vārdnīca.– Rīga, 1930–1931.– Vol. 5.– 9532 – 9533.

Sašutis par spriedumu, vējš gaismas viļņus aizdzīs Daugavā, lai tumsu nobēdzinājusī tauta bez ierosmes saziēdotu gondolu Vilkam. Pieminētais Dievs apžēlosies par Sokratu, skubinot intelektuāļus nespīdēt. Attauvojies Tamino samīlēsies Glāsā, iekams Štokhauzens uzspēs atvainoties agronomiem.

Vai mēs esam laimīgi?

(Vai nav par traku izziņot popkultūru par ļaunuma sakni? Cilvēks jau arī nesastāv no sirds vien, turpat ir arī zarnas... Un kas tie par abstraktiem intelektuāļiem, no kā Jūs prasāt atbildību?²⁰)

* Pirmpublicējums.

¹ Saules dārzu zemes kopējiem. Lasītājas Gundas Kraukles-Kaņepes vēstule // Diena.–20.04.2002.

² Komponista Karlheina Štokhauzena izteikums Hamburgas mūzikas festivāla preses konferencē. 16.09.2001.

³ Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas likums. Pieņemts LR Saeimā 13.06.2002.

⁴ "Man ir tāda sajūta, ka bieži mūs vada bailes. Bailes, ka dalailama uzkāps tribīnē un runās. [...] No kā ir bailes? Bailes no garīguma, bailes no skaistuma, bailes no gudrības," – tā deputāte Helēna Demakova, debatējot par likumprojektu "Par Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta realizāciju" Saeimas plenārsēdē 21.06.2001.

⁵ Philip Glass/Robert Wilson EINSTEIN ON THE BEACH, Opera in 4 acts, Music&Lyrics: Philip Glass, Design&Direction: Robert Wilson, © 1976 Dunvagen Music Publishers, INC. (ASCAP). (Autora latviskojums.) Fragmenti *Bus driver (Lovers on a Park Bench)*, *Two lovers (Text written by Mr. Samuel M. Johnson)*, 3. cēliens.

⁶ Vintersone, Dženeta. Kaislība.– Rīga: Kontinents, 1997.– 111. lpp.

⁷ LMT prezidenta Jura Bindes atbildes vēstule ekonomikas ministram Aigaram Kalvītim uz aicinājumu atbalstīt Latvijas ekspozīciju "Gaismas pils" 8. Venēcijas arhitektūras biennālē, 20.05.2002.

⁸ Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas likums. Pieņemts LR Saeimā 13.06.2002.

⁹ Domāts Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks.

¹⁰ Brodskis, Josifs. Ūdenszīme.– Rīga: Neputns, 2001.– 17. lpp.

¹¹ Lejnieks, Jānis. Latvijas Nacionālā bibliotēka.– Rīga: Latvijas Arhitektūra; Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta fonds, 1999.

¹² Šķēle, Andris. Kas ir bibliotēkas patiesie draugi // Diena.– 11.03.2002.

¹³ Latviešu konversācijas vārdnīca.– Rīga, 1930–1931.– 5. sēj.– 9532.– 9533 sl.

¹⁴ Profesors Aivars Stranga uzskata, ka latviešu tautai esot bijušas divas atmodas: 1) 19. gs. 50.–70. gados tā saistāma ar nacionālās pašapziņas veidošanos un latviešu literārās valodas uzplaukumu; 2) 1988. gadā, kad sākās organizēta latviešu tautas pretošanās PSRS, tika dibināta Latvijas Tautas fronte,

¹⁴ Professor Aivars Stranga supports the view that the Latvian nation experienced two awakenings – 1) 1850–1870 saw the emergence of national awareness and the flourishing of the literary Latvian language; 2) 1988 saw the beginning of organised Latvian opposition to the USSR, the foundation of the Latvian Popular Front resulting in the re-establishment of independence in 1991. However, Academician Jānis Stradiņš holds that the Latvian nation has experienced three awakenings. (See: Stradiņš, Jānis. *Trešā atmoda : raksti un runas 1988.–1990. gadā Latvijā un par Latviju* / J. Stradiņš; Latvijas Zinātņu akadēmija.– Rīga: Zinātne, 1992.– 404 lpp.). Of course the question remains open, whether anything, including a nation, can "reawaken" more than once.

¹⁵ *Latviešu konversācijas vārdnīca*.– Rīga.– 1930–1931.– Pp. 9532.–9533.

¹⁶ Comment by Arvils Ašeradens, board member of the National Library of Latvia Support Foundation on the passing into law of the bill "On the implementation of the National Library of Latvia project" on its final reading in Saeima. LETA news agency, 13.06.2002.

¹⁷ 1781 THE CRITIQUE OF PURE REASON by Immanuel Kant translated by J. M. D. Meiklejohn (http://www.knuten.liu.se/~bjoch509/works/kant/cr_pure_reason.txt)

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

²⁰ 15.04.2002 e-mail from Māra Misiņa, editor of the culture page of *Diena*, justifying her dislike of an article by the author.

un rezultātā 1991. gadā atgūta valstiskā neatkarība. Savukārt akadēmiķis Jānis Stradiņš aizstāv viedokli, ka latviešu tautai ir bijušas trīs atmodas. (Sk. Stradiņš, Jānis. Trešā atmoda : raksti un runas 1988.–1990. gadā Latvijā un par Latviju / J. Stradiņš; Latvijas Zinātņu akadēmija.– Rīga: Zinātne, 1992.– 404 lpp.). Atklāts gan paliek jautājums, vai jebkas, tai skaitā tauta, var "atmosties" vairāk nekā vienu reizi.

¹⁵ Latviešu konversācijas vārdnīca.– Rīga, 1930–1931.– 9532.–9533. sl.

¹⁶ Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta fonda valdes loceklis Arvils Ašeradens komentē Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas likuma pieņemšanu galīgajā lasījumā Saeimā. Ziņu aģentūra LETA, 13.06.2002.

¹⁷ Kants, Immanuels. Tīrā prāta kritika. – Rīga, 1931.– 17. lpp.

¹⁸ Turpat.

¹⁹ Turpat.

²⁰ Laikraksta "Diena" kultūras lapas redaktore Māra Misiņa 2002. gada 15. aprīlī e-pasta vēstulē pamato savu nepatiku pret kādu šo rindu autora rakstu.

Gunnar Birkerts (on the left), the architect of the new National Library of Latvia building, and Mārtiņš Vanags, member of the National Library of Latvia Support Foundation at the Riga City Council, 1.11.2000.

Gunars Birkerts (no kreisās), Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas arhitekts, un Mārtiņš Vanags, Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta fonda biedrs, 2000. gada 1. novembrī Rīgas Domē.